

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Затверджую
Ректор Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
_____ Тетяна Кагановська
«__» _____ 2022 р.

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З МЕТОДІВ
ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

для здобувачів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»
Освітньо-професійна програма
«Міжнародна відносини»
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Затверджено на засіданні кафедри
міжнародних відносин,
міжнародної інформації та безпеки
Протокол № 12 від 20.04. 2022 р.

Затверджено на засіданні науково-
методичної комісії факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Протокол № 8 від 22.04. 2022 р.

Затверджено на засіданні Вченої
ради факультету міжнародних
економічних відносин та
туристичного бізнесу
Протокол № 10 від 26.04. 2022 р.

Харків – 2022

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009E3A2500EDECA000
Підписувач Пантелеймонов Антон Віталійович
Дійсний з 17.02.2022 15:51:27 по 17.02.2024 15:51:27

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

0102-226 від 03.06.2022

Програма «Атестаційного екзамену з методів дослідження міжнародних відносин» для здобувачів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини».

Укладачі: к. ю. н., доц. Новікова Л.В.;
д. соц. н., проф. Хижняк Л.М.;
к. політ. н. Солових Є. М.;
к. т. н., доц. Харченко І.М;
к. політ. н. Застава І.В.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

«Атестаційний екзаме́н з методів дослідження міжнародних відносин» як форма атестації проводиться замість підготовки та захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи у разі неможливості здобувачем вищої освіти підготувати та оформити належним чином бакалаврську кваліфікаційну роботу (наказ МОН України № 265 від 21 березня 2022 року «Про проведення атестації випускників закладів фахової передвищої, вищої освіти», Рішення Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з питання: «Про затвердження внесення змін до навчальних планів освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» від 27 квітня 2022 року, протокол №8).

Атестаційний екзаме́н – це додаткова перевірка програмних результатів навчання з дисциплін, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини» та передбачених відповідним навчальним планом, які мають забезпечуватися освітнім компонентом «Підготовка кваліфікаційної роботи».

Атестаційний екзаме́н проводиться для здобувачів 4 курсу денної форми після завершення останнього семестру навчання.

Програма атестаційного екзаме́ну – це основний науково-методичний документ, що регламентує зміст атестаційного екзаме́ну. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів, виявлення ступеня їх підготовки до майбутньої самостійної професійної діяльності.

Мета програми – визначити обсяг і необхідний рівень теоретичних знань, одержаних практичних навиків і вмінь з дисциплін освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини».

Атестаційний екзаме́н передбачає перевірку досягнення наступних результатів навчання:

ПРН 1 – знання про природу, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також про природу та джерела зовнішньої політики держав і діяльність інших учасників міжнародних відносин;

ПРН 4 – розуміння процесу опису та оцінювання міжнародної ситуації, використання різних джерел інформації про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси;

ПРН 5 – розуміння принципів використання теоретичних знань з міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародної безпеки та конфліктів, міжнародної регіоналістики при вирішенні практичних завдань;

ПРН 9 – знання основ сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у сфері міжнародних відносин;

ПРН 10 – збирати, обробляти й упорядковувати великий обсяг інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав;

ПРН 12 – проводити самостійні дослідження проблем міжнародних відносин із використанням наукових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів;

ПРН 13 – аналізувати та оцінювати концептуальні підходи до вирішення проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики;

ПРН 21 – здійснювати самостійні індивідуальні та групові дослідження в сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, регінознавства та міжнародних комунікацій, готувати та оприлюднювати звіти про результати досліджень;

ПРН30 – забезпечувати процес прийняття зовнішньополітичних рішень.

Критерії оцінювання письмових відповідей на атестаційному екзамені.

Комплексний атестаційний екзамен проводиться по білетах, кожен з яких включає 50 тестових завдань. За кожен вірну відповідь на тестове завдання студент отримує 2 бали. Загальна кількість балів, отримана студентом, переводиться у чотирьохрівневу шкалу оцінювання наступним чином:

Порядок оцінювання

<i>Кількість вірних відповідей на тести</i>	<i>Кількість балів</i>	
45-50	Відмінно	90 -100
35-44	Добре	70 - 88
25-34	Задовільно	50 - 68
1-24	Незадовільно	2 - 48

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Тестові завдання до додаткового комплексного атестаційного екзамену складаються із завдань за наступними дисциплінами:

1. Основи наукових досліджень.
2. Теорія міжнародних відносин.
3. Міжнародні відносини та світова політика.
4. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах.

ОСНОВНІ ТЕМИ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ:

Дисципліна «Основи наукових досліджень»

Тема 1. Академічна доброчесність та етика в наукових дослідженнях.

Поняття академічної доброчесності; основні нормативні документи закладу, що регламентують дотримання принципів академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу; основні нормативні документи закладу, що регламентують дотримання принципів академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу; академічна доброчесність ученого; етика у наукових дослідженнях; етичний кодекс науковця, наслідки порушення етичних норм ученим.

Тема 2. Методологічні основи наукових досліджень.

Методологічні засади наукового дослідження; поняття теорії та концепції; поняття дослідницького дизайну; цикл дослідження: від ідеї до висновків; поняття методу наукового дослідження; основні поняття дослідження: конструкції, змінні, типи змінних; змінні-медіатори, змінні-модератори, незалежні змінні; вимірювання конструкцій, шкали; поняття вибірки; обґрунтування репрезентативної вибірки; найбільш поширені дослідницькі дизайни; обґрунтування відповідного дослідницького дизайну.

Тема 3. Формулювання гіпотез та дизайн дослідження.

Поняття гіпотез, технологія їх формулювання; вимоги, що висуваються до гіпотез; описова та пояснювальна гіпотеза; робоча гіпотеза; прогностична гіпотеза; дослідницький дизайн; обрання відповідного дослідницького дизайну, спираючись на гіпотезу.

Тема 4. Методи збору та аналізу даних.

Поняття респондентів; збір даних через опитування (анкетування та інтерв'ю); типи інтерв'ю: структуроване, напівструктуроване, неструктуроване; вимоги до проведення інтерв'ю; правила організації та проведення фокус-груп; збір даних через експеримент; збір даних через тестування; збір даних через спостереження; робота з офіційними даними (вторинні дані); валідність та достовірність даних; модель анкети, правила її складання; питання анкети, принципи побудови; види питань.

Тема 5. Аналіз та інтерпретація даних.

М'які дані та жорсткі дані; переваги та недоліки застосування м'яких даних; переваги та недоліки жорстких даних; кількісні та якісні методи аналізу даних; статистичні методи обробки даних; застосування відповідних програмних продуктів для обробки даних; отримані результати та їх інтерпретація.

Дисципліна «Теорія міжнародних відносин»

Тема 1. Світова політика та міжнародні відносини як об'єкт вивчення.

Співвідношення категорій «міжнародні відносини», «міжнародна політика», «світова політика». Теорія міжнародних відносин у структурі соціально-гуманітарних наук; методи вивчення міжнародних відносин.

Тема 2. Проблеми міжнародних відносин та зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки. Геополітичні концепції міжнародних відносин.

Зовнішньополітичні концепції в політичній думці Стародавнього світу. Формування й розвиток реалістичних уявлень про міжнародні відносини в політичній думці епохи Відродження й Нового часу. Генезис ліберальної концепції міжнародної політики. Марксизм та міжнародні відносини. Генезис геополітики. Німецька школа геополітики. Британська школа геополітики. Північноамериканська школа геополітики.

Тема 3. Теоретичні дослідження міжнародних відносин в політичній науці 40-60-х рр. та у 70-90-х роках ХХ ст.

Політичний ідеалізм в теорії та практиці міжнародних відносин. Політичний реалізм в США. Політичний реалізм у Західній Європі. Модерністські концепції міжнародних відносин. Неоліберальні концепції міжнародних відносин. Становлення неореалізму. Постмодерністські та немарксистські концепції міжнародних відносин. Теоретичні концепції міжнародної інтеграції. Формування теорії міжнародних режимів.

Тема 4. Теоретичні дискусії з проблем міжнародних відносин після закінчення „холодної війни”.

Концепція „кінця історії” Ф. Фукуяма. Концепція „зіткнення цивілізацій” С. Хантігтона. Геополітичні концепції З. Бжезинського. Світ-системний аналіз І. Валлерстайна.

Тема 5. Теоретичні основи вивчення та врегулювання міжнародних конфліктів.

Сутність та типологія міжнародних конфліктів. Структура і процес розвитку міжнародних конфліктів. Шляхи мирного врегулювання міжнародних конфліктів.

Дисципліна: «Міжнародні відносини та світова політика»

Тема 1. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.

Європейська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст. Концептуалізація міжнародних відносин. Глобальні тенденції світової політики.

Перехідний період від біполярної системи міжнародних відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку. Організація безпеки та співробітництва в Європі. ЄС: процес розширення та новітні трансформаційні процеси. Брекзит 2016 р. – вихід Великої Британії з ЄС. НАТО у 1999 – 2018 рр. Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності. Проблеми військової безпеки в Європі. Вплив економічної кризи 2008-2013 рр. на міжнародні відносини в Європі. Балканський регіон після розпаду СФРЮ. Загострення дискусій в ЄС з ключових питань міжнародних відносин.

Тема 2. Міжнародні відносини на пострадянському просторі.

Основні параметри пострадянського простору. Феномен «нової Східної Європи». Економічно-соціальні характеристики пострадянського простору та інтеграційні процеси. Утворення та діяльність Співдружності Незалежних Держав (СНД). Особливості зовнішньополітичного вектору Естонії, Латвії, Литви. Закавказький регіон у міжнародних відносинах. Євразійське економічне співтовариство та Митний союз. Проблеми безпеки та військово-політична взаємодія в регіоні. Організація договору про колективну безпеку. Поза регіональні актори (ЄС, США, Китай) на пострадянському просторі.

Тема 3. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці.

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин. Близькосхідний конфлікт. Революції в арабських країнах 2011 р. Зовнішньополітичні наслідки «Арабської весни». Громадянська війна в Сирії та її вплив на сучасні міжнародні відносини. Сучасна зовнішня політика Ірану. Посилення Туреччини та її регіональна політика у 2000-х рр. Ситуація в Афганістані. Становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин, Економічне співтовариство країн Західної Африки. Африканська політика провідних західних держав. Політика КНР в Африці.

Тема 4. Міжнародні відносини в Азії та АТР.

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин в Азії та АТР, Зовнішня політика Індії на сучасному етапі. Проблема індійсько-пакистанських відносин. Зовнішня політика Пакистану. Фактор ядерного статусу Індії та Пакистану. Регіональна політика КНР. Основи зовнішньої політики держав Південної Азії. Проблеми безпеки в АТР. Корейський півострів в системі міжнародних відносин. Перша зустріч лідерів КНДР та Південної Кореї (2018). Сучасна зовнішня політика Японії. Діяльність АСЕАН. Прийняття Статуту АСЕАН (2007). Шанхайська організація співробітництва. Основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.

Тема 5. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин.

Зовнішньополітична доктрина США на сучасному етапі. Прагнення збереження світового лідерства. Зовнішня політика адміністрації Д. Буша-

молодшого. Теракти 11 вересня 2001 р. в Нью-Йорку та їх міжнародні наслідки. «Нова стратегія безпеки США» 2002 р. Вторгнення США в Ірак. Експорт демократії («кольорові революції»). Вихід США з системи ПРО. Концепція американського світового лідерства в зовнішній політиці Б. Обама. Наміри та крах проведення політики «перезавантаження» у відносинах з Росією. Зміни іракського вектору зовнішньої політики США. Корегування зовнішньої політики адміністрацією Д. Трампа. Загострення американсько-китайських відносин. Сутність ситуації «взаємного гарантованого економічного знищення» у відносинах США та Китаю. Основи зовнішньої політики Канади. Міжамериканська система міжнародних відносин. Організація американських держав. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА). Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин.

Тема 6. Зовнішня політика України.

Правові засади зовнішньої політики незалежної України. Закон України про національну безпеку 2003 р. Закон України про засади внутрішньої та зовнішньої політики України 2010 р. Українські національні інтереси та їх забезпечення у вітчизняній міжнародній діяльності. Відносини України та Російської Федерації періоду незалежності. Інтереси й стратегії України та Росії. Етапи українсько-російських відносин. Проблеми українсько-російських відносин та механізми їх подолання. Пріоритети діяльності України на пострадянському просторі. Інтереси України щодо країн пострадянського простору. Політика України щодо інтеграційних проєктів на пострадянському просторі: СНД, ЄврАзЕС, союзна держава Росії та Білорусі. ГУУАМ: мета, основні напрями і перспективи діяльності. Інтереси України в ГУУАМ. Українсько-американські відносини. Місце США та України у системі зовнішньополітичних пріоритетів. Етапи українсько-американських відносин. Проблеми українсько-американських відносин та механізми їх подолання. Європейський Союз та країни Західної Європи у зовнішній політиці України. Відносини України та ЄС. Політика ЄС стосовно України. Інтереси України щодо ЄС. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України та ЄС. Відносини України з країнами Західної Європи. Ключові інтереси України щодо країн Західної Європи. Відносини України з Німеччиною, Францією, Великобританією. Відносини України з Італією, Іспанією, Португалією, країнами Північної Європи.

Дисципліна: «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах»

Тема 1. Інформаційно-аналітична діяльність (ІАД) в структурі інформаційної діяльності.

Інформація як основа вивчення інформаційно-аналітичної діяльності. Поняття про інформаційну, аналітичну, інформаційно-аналітичну діяльність (ІАД). Види ІАД. Методи ІАД. Рівні ІАД. Функції ІАД. Об'єкт та предмет інформаційно-аналітичної роботи. Процес ІАР і його основні стадії. Джерела інформації. Відкриті

та закриті джерела та їх різновиди. Джерела виявлення інформації. Основні вимоги до джерел інформації.

ІАД в структурі міжнародних відносин. Інформаційний пошук. Регламент інформаційного пошуку: іменний, посилковий, семантичний, ситуаційний методи. Дезінформація та її види.

Тема 2. Зміст інформаційно-аналітичної роботи (ІАР).

Інформаційно-аналітичні дослідження як вихідне поняття ІАД. Етапи ІАД дослідження. Організація ІАР. Засоби ІАР. Інтелектуальні засоби. Технічні засоби. Використання автоматизованих банків даних, інформаційних мереж і комунікацій. Автоматизоване робоче місце аналітика. Експертні системи. Поняття, види, форми і завдання інформаційно-аналітичних досліджень. Стратегія аналітичної роботи (головні принципи).

Етапи інформаційно-аналітичних досліджень. Визначення проблемної ситуації. Формулювання мети і завдань дослідження. Розробка гіпотез, вибір моделей. Розробка програми, робочого плану й інструментарію дослідження. Основи обробки вхідних інформаційних потоків та видачі аналітичної продукції. Оцінка достовірності інформації. Верифікація інформації.

Технологічні аспекти інформаційно-аналітичних досліджень. Вихідна інформація для інформаційно-аналітичних досліджень. Документ, його види та класифікація. Первинно-документний та вторинно-документний рівень інформації. Різновиди первинних і вторинних документів. Бібліографічні документи. Структура і функції документа.

Тема 3. Методологічні аспекти ІАД.

Метод, методологія, методика. Співвідношення методології і методики. Принципи і методи дослідження міжнародної інформації. Системний підхід в інформаційно-аналітичних дослідженнях. Методи та методики, що становлять основу інформаційно-аналітичних досліджень. Методи розробки гіпотез і вимоги до них. Наукова, загальна, робоча гіпотеза. Характеристика комплексних методів досліджень та базові аналітичні методики (моделювання, екстраполяція, методи експертних оцінок, «мозкового штурму», метод Дельфі).

Контент-аналіз як формалізований метод аналізу документів. Основні характеристики, принципи та види контент-аналізу. Івент-аналіз. Когнітивне картування. Припущення і передбачення в інформаційно-аналітичній діяльності. Сутність і зміст наукового передбачення. Класифікація методів прогнозування. Типологія прогнозів у сфері міжнародних відносин.

Тема 4. Методи аналітико-синтетичної обробки первинної інформації.

Аналітико-синтетична обробка документів як відображення загальних закономірностей розумового процесу. Інформаційний аналіз. Інформаційно-пошукові системи: традиційні (бібліотечні каталоги, бібліографічні та фактографічні картотеки, бібліографічні покажчики, різноманітні інформаційні видання) і нетрадиційні (бібліографічні, реферативні та фактографічні бази даних).

Загальнонаукові методи в процесах аналітико-синтетичної обробки документів: аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування тощо. Методи статистичного аналізу: кореляційний аналіз, факторний аналіз.

Тема 5. Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах.

Основи організації державної роботи по збиранню та аналізу зовнішньополітичної інформації. Основні джерела інформації, які використовують співробітники закордонних представництв. Головні умови до зовнішньополітичної інформації.

Дезінформація, направлена інформація. Кулуарна дипломатія як спосіб збирання інформації. Дипломатичні документи. Види інформаційних документів, які готуються у посольствах, генеральних консульствах та торговельних представництвах.

Специфічні особливості інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. Функції зовнішньої розвідки. Види розвідувальної інформація. Оцінка розвідувальної інформації. Достовірність, актуальність і повнота розвідувальної інформації. Відповідальність, аналітичний рівень та цінність розвідувальної інформації. Особливості розвідувальної інформації.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Дисципліна «Основи наукових досліджень»

1. Методологічні засади наукового дослідження.
2. Поняття дослідницького дизайну.
3. Поняття методу наукового дослідження.
4. Основні поняття дослідження: конструкції, змінні, типи змінних.
5. Вимірювання конструкцій, шкали.
6. Обґрунтування репрезентативної вибірки.
7. Обґрунтування відповідного дослідницького дизайну.
8. Збір даних через опитування (анкетування та інтерв'ю), правила організації та проведення.
9. Збір даних через експеримент.
10. Збір даних через тестування.
11. Збір даних через спостереження.
12. Робота з офіційними даними (вторинні дані).
13. Валідність та достовірність даних.

14. Кількісні та якісні методи аналізу даних.
15. Статистичні методи обробки даних.
16. Отримані результати та їх інтерпретація.
17. Поняття академічної доброчесності.
18. Основні нормативні документи закладу, що регламентують дотримання принципів академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу.
19. Академічна доброчесність ученого.
20. Етика у наукових дослідженнях.

Дисципліна: «Теорія міжнародних відносин»

1. Проблеми міжнародних відносин та зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки.
2. Ліберальна концепція міжнародних відносин.
3. Геополітичні концепції міжнародних відносин.
4. Німецька школа геополітики.
5. Британська школа геополітики.
6. Північноамериканська школа геополітики.
7. Життєвий простір Ф.Ратцеля.
8. Основні етапи становлення та еволюції концепції Хартленда Х.Маккіндера.
9. Морська могутність у поглядах А.Мехена.
10. Основні фактори геополітичної сили в ідеях Н.Спайкмена.
11. Політичний ідеалізм в теорії та практиці міжнародних відносин.
12. Політичний реалізм в США та в Західній Європі.
13. Модерністські концепції міжнародних відносин.
14. Неоліберальні концепції міжнародних відносин.
15. Постмодерністські та неомарксистські концепції міжнародних відносин.
16. Теоретичні концепції міжнародної інтеграції.
17. Концепція «кінця історії» Ф. Фукуями.
18. Концепція «зіткнення цивілізацій» С. Хантінгтона.
19. Світ-системний аналіз І. Валлерстайна.
20. Сутність та типологія міжнародних конфліктів.

Дисципліна: «Міжнародні відносини та світова політика»

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика другої половини 40-х - у 60-х рр. XX ст.
2. Світова політика у 70-х – 80-х рр. XX ст.
3. Завершення «холодної війни» та основні тенденції розвитку світової політики наприкінці 80 на початку 90-х рр. XX ст.
4. Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст.

5. Американська система міжнародних відносин другої половини XX – початку XXI ст.

6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.

7. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході та в Африці доби біполярної системи міжнародних відносин:

8. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.

9. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин.

10. Міжнародні відносини на пострадянському просторі.

11. Європейська система міжнародних відносин на сучасному етапі.

12. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході та в Африці.

13. Міжнародні відносини у Південній Азії та АТР.

14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на сучасному етапі.

15. Зовнішня політика України від проголошення незалежності до наших днів.

Дисципліна: «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах»

1. Завдання ІАД у системі міжнародних відносин.

2. Критерії оцінки аналітичної інформації.

3. Джерела інформації. Дезінформація.

4. Основні етапи інформаційно-аналітичного дослідження.

5. Засоби інформаційно-аналітичної роботи.

6. Документні ресурси та їх види.

7. Первинно-документний та вторинно-документний рівні інформації.

8. Методи та підходи в інформаційно-аналітичних дослідженнях.

9. Методи розробки гіпотез і вимоги до них.

10. Базові аналітичні методики.

11. Припущення і передбачення в інформаційно-аналітичній діяльності.

12. Основи аналітико-синтетичної обробки документної інформації.

13. Методи аналітико-синтетичної обробки даних.

14. Контент-аналіз як метод інформаційно-аналітичних досліджень.

15. Івент-аналіз як метод інформаційно-аналітичних досліджень.

16. Методи прогнозування.

17. Узагальнення як метод опрацювання інформації.

18. Інформаційно-аналітичні структури.

19. Основні завдання державних інформаційно-аналітичних структур України в галузі міжнародних відносин.

20. Забезпечення органів державної влади розвідувальною інформацією. Види та особливості розвідувальної інформації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Дисципліна «Основи наукових досліджень»

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
3. Корягін, М. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Алерта, 2014 . 620 с.
4. Сидоренко, Н. М., Волобуєва А. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2015 . 211 с.
5. Юрченко, С.О., Юрченко О. Є., Основи наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2017 . 203 с.
6. Тушева В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. УМО НАПН України. Харків: «Федорко», 2014. 408 с.
7. Cooper, D.R. & Schindler, P.S. (2014). Business Research Methods. New York: McGraw Hill.
8. Creswell, J. (2017). Qualitative Inquiry and Research Design. Thousand Oaks: Sage Publications.
9. Creswell, J. (2018). Research Design. Thousand Oaks: Sage Publications.
10. Kumar, R. (2014). Research Methodology. Thousand Oaks: Sage Publications.

Дисципліна: «Теорія міжнародних відносин»

1. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. за ред. М. П. Требіна. Х. Право, 2016. 540 с.
2. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин: підручник. Чернівці: Книги XXI, 2019. 335 с.
3. Основи теорії міжнародних відносин: навч. посіб. Львів. Видавництво Львівська політехніка, 2015. 244 с.
4. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози): Монографія / Наукова редакція д.і.н., проф. С.С. Трояна. К.: 2014. 189 с.
5. Зовнішня політика України – 2014: стратегічні оцінки, прогнози та пріоритети / За ред. Г.М. Перепелиці, О.В. Потехіна. К. : ВД «Стилос», 2015. 326 с.

6. Козинець І. П. Постійна структурована співпраця з питань безпеки та оборони ЄС: перспективи для України / І. П. Козинець, В. С. Клименко // Воєнно-історичний вісник. 2017. № 4 (26). С. 138–143.

7. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник / за ред. М.З. Мальського, Ю.М. Мороза. К.: Знання, 2010. 463 с.

8. Основи зовнішньої політики України: підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 240 с.

Дисципліна: «Міжнародні відносини та світова політика»

1. Брусиловська О. І., Коваль І. М. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.

2. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.

3. Кіссінджер Г. Світовий порядок: роздуми про характер націй в історичному контексті / пер. з англ. Н. Коваль. Київ: Наш Формат, 2017. 319 с.

4. Кучик О. С. Зовнішня політика України: підручник. Львів, 2018. 446 с.

5. Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети / за ред. І. Горобець І. Дудко, А. Киридон та ін. Київ, 2017. 436 с.

6. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 70-ті роки): підручник / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. Київ: Либідь, 2014. 958 с.

7. Міжнародні відносини та світова політика / В. А. Манжола, О. А. Коппель, В. Ю. Крушинський та ін. Київ: Знання, 2014. 662 с.

8. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін. Харків: Право, 2016. 540 с.

9. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ. Київ, 2013. 677 с.

10. США і світ XXI століття: монографія / Пахомов Ю. М., Коваль І. М., Шергін С. О. та інші. Київ: Центр вільної преси, 2013. 620 с.

11. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин: навчальний посібник. 2-е вид., випр. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 256 с.

Дисципліна: «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах»

1. Харченко І. М. Проблеми побудови консолідованих стратегій управління корпоративною інформаційною безпекою в регіоні ЕМЕА / С.В. Лубенець, І.М. Харченко, Л.В. Новікова //Вісник Харківського національного

університету імені В.Н. Каразіна Серія: «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». 2021. Вип. 14. С. 24-35.

2. Шуляк А.М. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Луцьк: Вежа-друк, 2020. 274 с.

3. Глосарій: навчальний енциклопедичний словник-довідник з питань інформаційної безпеки / за заг. редакцією д. політ. н., проф. А.М. Шуляк., 2019. 580 с.

4. Міжнародна інформація: терміни і коментарі: навч. посіб. / Є.А. Макаренко [та ін.]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К: Центр вільної преси, 2016. 518 с.

5. Карпчук Н.П. Міжнародна інформація та суспільні комунікації: навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Н. П. Карпчук. Луцьк, 2018. 514 с.

6. Харченко І. М. Основні засоби інформаційного протиборства та інформаційної війни як явища сучасного міжнародного політичного процесу / І.М. Харченко, С.О. Сапогов, В.М. Шамраєва, Л.В. Новікова // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2017. Вип. 6. С. 77-81.

7. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність / В. М. Варенко. К.: Талком, 2014. 416 с.

8. Захарова В.І. Основи інформаційно-аналітичної діяльності / В.І. Захарова, Л.Я Філіпова. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 336 с.

9. **Муковський І.Т.** Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: Навч. посіб. / Муковський І.Т., Міщенко А.Г., Шевченко М.М. К.: Кондор, 2012. 224 с.

10. Актуальні проблеми формування та розвитку європейського інформаційного простору: кол. моногр. / за заг. ред. Є.Б. Тихомирової. Луцьк: ВМА «Терен», 2012. 354 с

11. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. - 2-ге вид., стер. / Почепцов Г.Г., Чукут С.А. К.: Знання, 2008. 663с.

12. Боднар І. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах. Навчальний посібник для самостійного вивчення курсу. Л.: Видавництво Львівської комерційної академії, 2007. 280 с.

13. Доктрина інформаційної безпеки України. Режим доступу: <https://mkip.gov.ua/ru/documents/100.html> (дата звернення: 17.02.2022).

14. Про інформацію: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1992. №48. С.1227-1462.